

Koza domácí a praktické rady pro začínající chovatele

Koza domácí není v našich končinách nikterak neobvyklé zvíře. Mnozí farmáři kozy ale i kozly chovají ve větším počtu zejména pro maso, srst a mléko, z kterého se dá vyrobit nespočet chutných výrobků. Chcete se též zařadit mezi zapálené chovatele tohoto hospodářského zvířete? Pak vám poradíme, jak na to.

Vlastníte dům s dostatečně velkou zahradou a máte v blízkém okolí rozlehlé pastviny? Pak by nemělo nic bránit tomu, aby se koza domácí stala novým přírůstkem vašeho hospodářství. Před pořízením zvířete je však potřeba zajistit celou řadu náležitostí, které vám níže popíšeme. **Zkušení chovatelé též doporučují, abyste se neomezili jen na jedno zvíře.** Lépe se bude dařit kozám domácím, pokud budou alespoň ve dvou (tuto skutečnost určuje i vyhláška).

Koza domácí a její základní charakteristika

Hospodářské zvíře zvané koza domácí je rozšířeno v podstatě po celém světě. Vzhled koz domácích je velmi rozmanitý. Nejčastěji mívají bílou srst. Některé jsou však i strakaté. Rohy nemá každé zvíře. Samec je pak rozeznatelný od samice bradkou a krátkým ocasem, který směřuje kolmo vzhůru. Co se týká hmotnosti v dospělosti, dá se říct, že dosahuje nanejvýš 60 kg u samic a 80 kg u samců. **To však mluvíme o jistých extrémech.** Nejběžněji váží dospělé kozy mezi třiceti až padesáti kilogramy. Pokud by vás zajímal věk dožití, většinou se pohybuje od 10 do 12 let. Některé

kozy se mohou dožít i patnáctého roku, ke konci života však mívají chatrné zdraví a samice nebyvají již plodné.

Koza domácí a začátky chovu

Toužíte po zdravém kozím mléku? Potom je vhodné, pořídit si dvě samice kozy domácí. **Kozlové se chovají spíše pro maso.** Ideální věk zvířete k zahájení chovu se pohybuje **kolem patnácti měsíců a výše.** Mladší kozy není dobré pořizovat pro účely chovatelství. V teplém období bývají zvířata na pastvě. Nejčastěji konzumují travu, listí, kůru nebo třeba i výhonky rostlin. Když pak přijde zima, je nutné vybudovat kozám na zahradě **chlév** a zásobit je různými okopaninami (nijak nepoškozenými ani nenahnílymi) a senem. V chlévě by měla být minimální teplota **8 °C ne-li vyšší.** Nedílnou součástí péče o kozu by mělo být také zajištění tekutin. Dejte tedy k dispozici zvířeti vědro nebo napájedlo s čistou vodou, a to zejména v létě (koza je schopná vypít ve velmi teplých dnech téměř 10l vody).

Koza domácí - kdy dá chovateli mléko?

Koza domácí vám dá mléko až po tom, co zabřezne a porodí kůzle. **Kozu lze připouštět tehdy, kdy dovrší minimálně osmi až deseti měsíců věku** (v období říje). Váhou by se pak měla dostat na zhruba **35 kilogramů.** Kůzle se narodí pět měsíců od zabřeznutí (při první březosti bývá zpravidla jen jedno, při druhé a třetí není výjimkou, že se narodí dvě a více mláďat). Kůzle je kojeno asi dva měsíce a následně se odstavuje. Koza může být chovatelem dojena pro potřebu mléka asi měsíc a půl po vrhu mláďate. K těmto účelům by měla být z hygienických důvodů určena oddělená místnost od chléva. V teplém období je pak možné dojit samozřejmě venku.

Koza domácí vyžaduje dostatečný časový prostor pro chov

Koza domácí je velmi užitečné zvíře, avšak **chovatel musí počítat s tím, že péče o ni je časově dost náročná.** Zvířeti musíte zajistit nejen tekutiny a krmení, ale také se pustit do **pravidelného dojení,** které je nejvhodnější od měsíce března do listopadu (zhruba 2x denně). Opomenout by neměl chovatel ani **zastřihávání paznehtů,** což je nutné dělat alespoň jednou za čtvrt roku. Nutná je samo sebou i **péče o srst,** kterou je dobré vyčesávat preventivně s ohledem na možnost výskytu parazitů. Kromě jiného může majitel kozy při péči o srst zmapovat případná zranění, která bývají důsledkem prodírání se křovím.

Koza domácí a několik zajímavostí

Nyní si ještě řekněme **několik zajímavostí, které s sebou přináší koza domácí:**

- Lidé si kozy dle všeho domestikovali již před deseti tisíci lety.
- Kozy dokonale reagují na emoce svého chovatele. Lépe samo sebou vnímají ty pozitivní. Proto se na svá hospodářská zvířata usmívejte a bude se jim lépe dařit!
- Předtím, než kozel "skočí" na kozu, močí si standardně na přední končetiny. Tak vlastně označuje tu, kterou již oplodnil.

- Jedna koza domácí vám může dát denně v průměru dva až čtyři litry mléka. Její příbuzná koza švýcarská je daleko produktivnější. Dá chovateli denně téměř osm litrů mléka.

Koza domácí - pár slov na závěr

Než se stane koza domácí vaším novým hospodářským zvířetem, promyslete všechna pro a proti, co se týká jejího [chovu](#). I když je koza poměrně nenáročné [zvíře](#), bude vyžadovat vaši péči alespoň na základní úrovni. **Jedině tak můžete zajistit její zdraví, které je předpokladem pro kvalitní a dobré [mléko](#).** Výše uvedené informace jsou spíše obecné, začátečníci by si tedy měli o kozách domácích zjistit co nejvíce od zkušených chovatelů.

Autor článku: [Iveta Reinisch](#)